

Grondstoffennota 2023-2026

Voortgangsrapportage 2023

www.rotterdam.nl/afval

Gemeente
Rotterdam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Behaalde resultaten 2023	6
3	Terugblik per grondstof	8
4	Terugblik maatregelen en projecten	13
4.1	Pijler 1 - Fijne grondstoffen	13
4.2	Pijler 2 - Grof materiaal	16
4.3	Pijler 3 - Afvalpreventie	18
4.4	Pijler 4 - Bedrijfsafval	19
4.5	Pijler 5 - Communicatie, gedragsbeïnvloeding, educatie, participatie en wijkgericht werken	20
5	Financiële verslaglegging	23

1.

Inleiding

Realisatie 2021

per inwoner per jaar

Doelstelling 2026

per inwoner per jaar

De ambitie

De Grondstoffennota 2023-2026 is op 2 februari 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. De belangrijkste doelstelling is het verminderen van het restafval. Daarnaast richten we ons de komende jaren ook op meer en kwalitatief betere gescheiden fijne en grove grondstoffen. We zetten ons in voor afvalpreventie en voor een hoogwaardige verwerking van grondstoffen en restafval, in overeenstemming met de circulaire principes.

Target bijgesteld

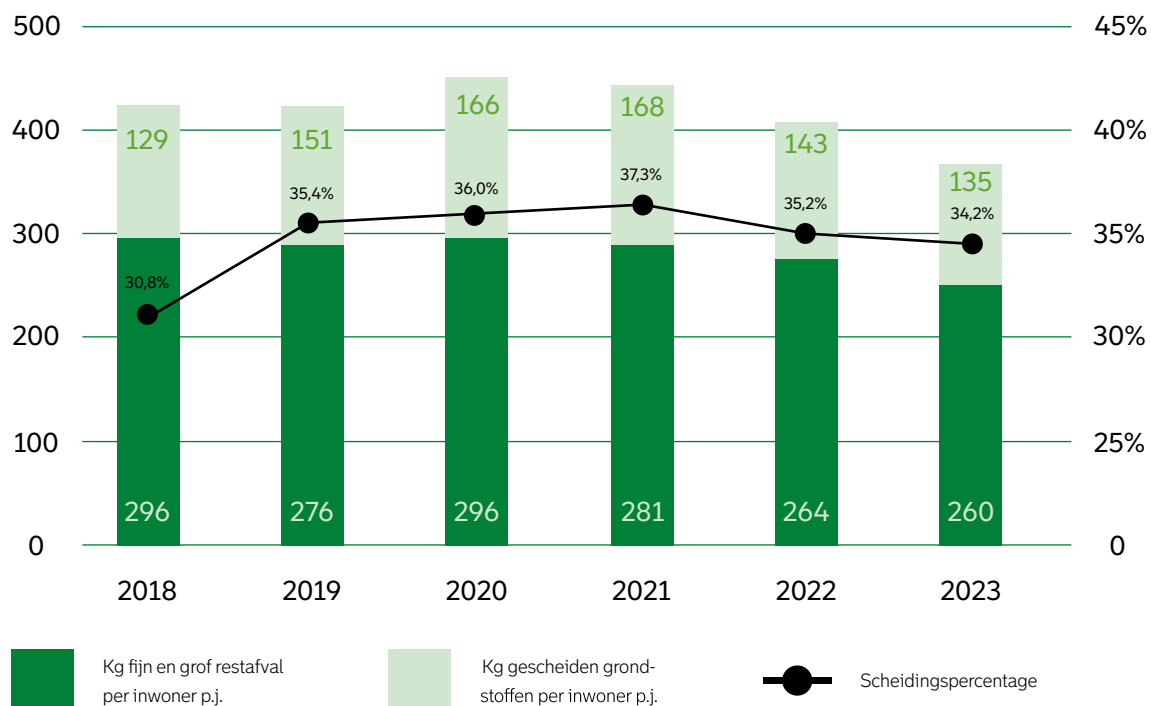
De doelstelling van deze grondstoffennota was een reductie van het ingezamelde fijne en grove restafval van 281 kg per inwoner per jaar in 2021 tot 249 kg in 2026 (32 kg per inwoner per jaar minder). Tijdens de behandeling van de Grondstoffennota 2023-2026 in de gemeenteraad op 2 februari 2023 is de motie 'Een target waar je je best voor moet doen' ingediend en aangenomen (23bb000780). Op basis van deze motie is het target bijgesteld naar 240 kilogram restafval per inwoner in 2026.

Voortgang maatregelen

Om de genoemde doelstelling te bereiken, zijn diverse maatregelen geformuleerd. In deze voortgangsrapportage delen we de resultaten over het jaar 2023, het eerste jaar van de Grondstoffennota 2023-2026.

Behaalde resultaten 2023

In de onderstaande figuur staat de voortgang op de doelstelling van de grondstoffennota: een vermindering van de kilogrammen fijn en grof restafval per inwoner.

Figuur 1. Restafval en gescheiden grondstoffen per inwoner vanaf 2018

In 2023 zamelden we per inwoner 260 kilogram restafval in. Dat is 4 kilogram minder dan in 2022. Het restafval per inwoner bestaat uit 240 kilogram fijn restafval en 20 kilogram grof restafval.

Ook het aantal kilogrammen gescheiden grondstoffen¹ per inwoner nam af in 2023: er werd 8 kilogram minder grondstoffen gescheiden ingezameld. In totaal is er 135 kilogram per inwoner aan grondstoffen gescheiden. Dit betreft fijne en grove grondstoffen en zowel bronscheiding als nascheiding. Ondanks dat de uitrol van gfe in gestapelde bouw vrijwel het gehele jaar heeft stilgelegen, is er per inwoner 0,4 kg meer gfe+t gescheiden. Er is minder textiel per inwoner ingezameld (-0,4 kg), vermoedelijk een gevolg van de inzameling bij steeds meer kledingwinkels. Bij de nagescheiden fijne grondstoffen zien we

een daling als gevolg van de brand bij AVR: er zijn minder plastic verpakkingen, folies en drankpakken nagescheiden (-2,4 kg per inwoner) en er zijn minder metalen (-2,1 kg per inwoner) teruggewonnen uit het bodemas, het materiaal dat overblijft na verbranding van restafval.. Het scheidingspercentage komt in 2023 uit op 34,2%.

In hoofdstuk 3 worden de resultaten per grondstof verder toegelicht.

¹Grondstoffen zijn afvalstoffen die door bron- en nascheiding worden gescheiden van restafval. Zoals gfe+t, glas, papier, plastic verpakkingen en drankpakken, metalen, textiel en alle stromen die Rotterdammers kunnen inleveren bij de milieuparken.

Terugblik per grondstof

Glas

Glas	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Grondstof in tonnen	6.449	6.782	7.704	7.725	7.408	7.521
Gemiddelde kg per inwoner	10,1	10,5	11,8	11,9	11,3	11,3

Tabel 1. Cijfers glas 2018-2023

In 2023 is de gescheiden ingezamelde hoeveelheid glas ten opzichte van 2022 gestegen met 113 ton naar 7.521 ton, een stijging van 1,5%. Per inwoner is 11,3 kg glas gescheiden, dat is evenveel als in 2022.

Er zijn extra wijkcontainers geplaatst en we blijven dat ook de komende jaren doen. Om Rotterdammers te informeren over het belang van glas scheiden en hen aan te zetten om dat ook te gaan doen, hebben we eind 2023 een campagne voorbereid. Begin 2024 ging de campagne van start.

Oud papier en karton

Oud papier en karton	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Grondstof in tonnen	14.108	13.559	13.760	13.481	12.753	12.817
Gemiddelde kg per inwoner	22,1	21	21,2	20,7	19,5	19,3

Tabel 2. Cijfers oud papier en karton 2018 – 2023

De hoeveelheid gescheiden ingezameld oud papier en karton nam de afgelopen jaren af. In 2023 zagen we een lichte stijging van 0,5%. De hoeveelheid gescheiden papier en karton per inwoner is 19,3 kg, een lichte daling. Uit een sorteeraanlyse van het gescheiden ingezamelde papier en karton in wijkcontainers en huiscontainers blijkt dat gemiddeld 45% bestaat uit drukwerk en post en 50% uit papieren verpakkingen en karton. Er werd 5,5% vervuiling aangetroffen.

In 2023 zijn net als in de voorgaande jaren extra papiercontainers geplaatst. In de communicatie richting de Rotterdammer is aandacht gevraagd voor het scheiden en goed aanbieden van kartonnen dozen. Vanaf juli is een pilot op de zuidoever gestart, waarbij dozen die naast de containers zijn gezet, door de Niet Naast teams gescheiden zijn afgevoerd.

Gfe+t

Gfe+t	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Grondstof in tonnen	9.320	10.961	11.817	11.234	11.608	11.986
Gemiddelde kg per inwoner	14,6	17	18,2	17,2	17,7	18,1

Tabel 3. Cijfers gfe+t 2018-2023

De gescheiden ingezamelde hoeveelheid groente-, fruit- en etensresten en tuinafval (gfe+t) is in 2023 met ruim 3% gestegen. Er is gemiddeld 18,1 kg gfe+t per inwoner opgehaald.

In 2023 is de samenstelling van het gfe+t-afval van voornamelijk huiscontainers en enkele wijkcontainers geanalyseerd. Dit bestaat voor 28,6% uit tuin- en snoeiafval, 31,1% groente- en fruitafval, 3,5% brood en 36,8% voedselresten. Er werd gemiddeld 5,7% vervuiling aangetroffen.

Eind 2023 is de uitrol van gfe-wijkcontainers, nadat deze stil lag door gebreken met de containers, hervat in De Esch. De komende jaren breiden we de inzameling van gfe bij huishoudens in de hoogbouw verder uit.

Textiel

In de onderstaande figuur staat de voortgang op de doelstelling van de grondstoffennota:

Textiel	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Afval in tonnen	2.112	2.225	2.200	2.067	2.087	1.859
Gemiddelde kg per inwoner	3,3	3,5	3,4	3,2	3,2	2,8

Tabel 4. Cijfers textiel 2018-2023

In 2023 daalde de hoeveelheid gescheiden ingezameld textiel met 11% naar 1.859 ton. Per inwoner is dat 2,8 kg.

De uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor textiel is in werking getreden op 1 juli 2023. Met het Besluit UPV Textiel zijn producenten, importeurs en buitenlandse aanbieders van kleding en huishoudtextiel verantwoordelijk voor de afvalfase van producten die zij in Nederland op de markt brengen. Zij moeten het afvalbeheer organiseren en betalen. In 2025 moet 50% van de afzet op de Nederlandse markt gerecycled of hergebruikt worden en stapsgewijs loopt dit op tot 75% in 2030. Nu wordt circa 35% hergebruikt en gerecycled.

Als gevolg van de UPV zijn er steeds meer inleverpunten voor oude kleding en textiel in onder andere kledingwinkels en supermarkten bij gekomen. Steeds meer Rotterdammers worden zich bewust van de vervuilende kledingproductie. Het dragen van tweedehandskleding wordt populairder en ook de verkoop van tweedehands-kleding via platforms als Vinted neemt toe. Wij kunnen deze ontwikkelingen alleen maar toejuichen. Het ingezamelde textiel in de wijkcontainers neemt hierdoor wel af.

Plastic verpakkingen, folies en drankpakken (PD)

Plastic, folies en drankenpakken	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Grondstof in tonnen	1.591	1.468	-	-	-	-
Nascheiding grondstoffen in tonnen	-	7.915	11.481	12.599	9.990	8.517
Gemiddelde kg per inwoner (bronscheiding)	2,5	2,3	-	-	-	-
Gemiddelde kg per inwoner (nascheiding)	-	12,3	17,6	19,3	15,2	12,8

Tabel 5. Cijfers plastic verpakkingen, folies en drankpakken 2018 – 2023

Afvalverwerker AVR sorteert met de nascheidingsinstallatie plastic verpakkingen, folies en drankpakken (PD) uit het fijn restafval. Dat levert veel meer gescheiden grondstoffen op dan bronscheiding.

In 2023 is 8.517 ton PD nagescheiden, een afname van 15%. Per inwoner daalde de nagescheiden PD naar 12,8 kg. Dit is als eerste een gevolg van het wegvallen van de recyclecapaciteit voor drankenkartons sinds augustus 2022. Eind maart 2023 is de nascheiding van drankenkartons hervat, nadat Nedvang, die de productenverantwoordelijkheid voor verpakkingen uitvoert, nieuwe recyclers heeft gecontracteerd.

Op 21 en 22 september 2023 woedde een grote brand bij AVR. Sindsdien is er nauwelijks PD uit het restafval nagescheiden. De nascheidingsinstallatie bij AVR is in december weer gedeeltelijk opgestart.

Metalen

Metalen	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Grondstoffen in tonnen	6.645	5.983	5.809	5.594	5.252	3.911
Gemiddelde kg per inwoner	10,1	9,3	8,9	8,6	8,0	5,9

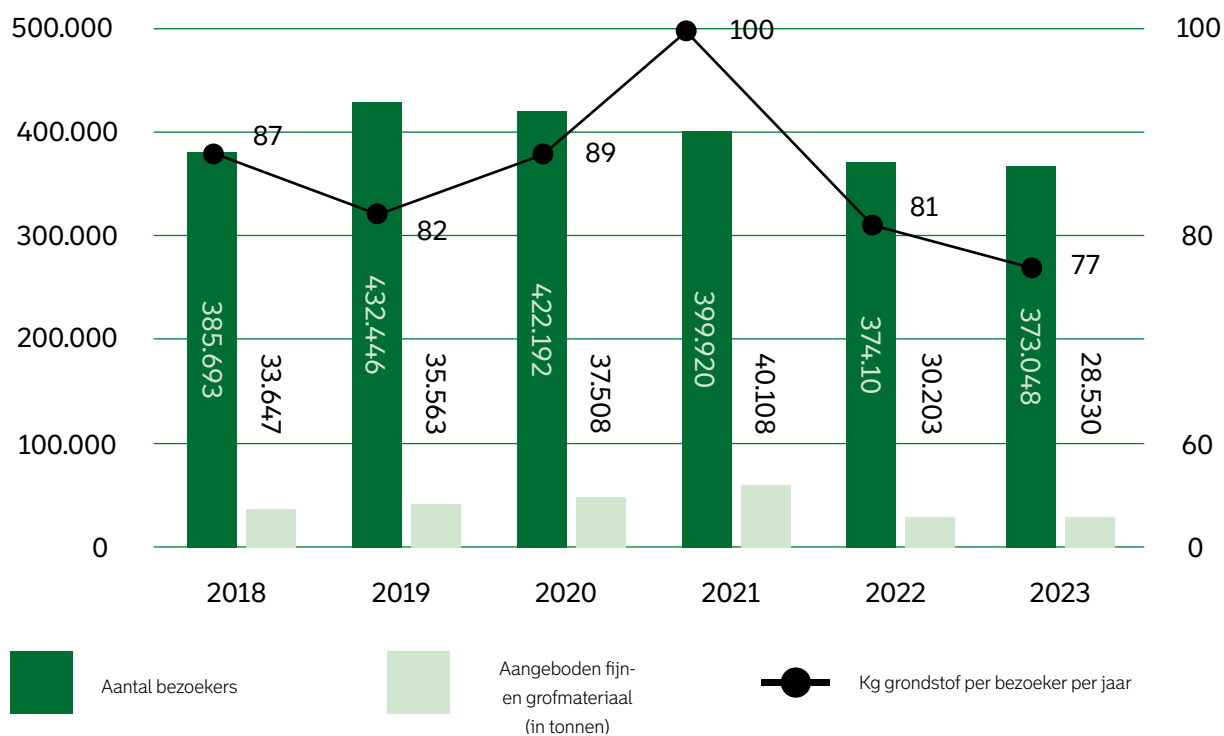
Tabel 6. Cijfers nascheiding metalen 2018-2023

Metalen worden nagescheiden uit het restmateriaal. In 2023 is 3.911 ton aan metalen² gescheiden. Dat is 6 kg metalen per inwoner en 26% minder dan in 2022.

De brand bij AVR in september 2023 heeft ook op deze cijfers grote invloed. Een eerste deel van de metalen wordt namelijk uit het restmateriaal gehaald met de nascheidingsinstallatie en een ander deel wordt na verbranding van het restmateriaal uit de bodemassen gezeefd. Nascheiding en verbranding heeft na de brand maar op heel kleine schaal kunnen plaatsvinden.

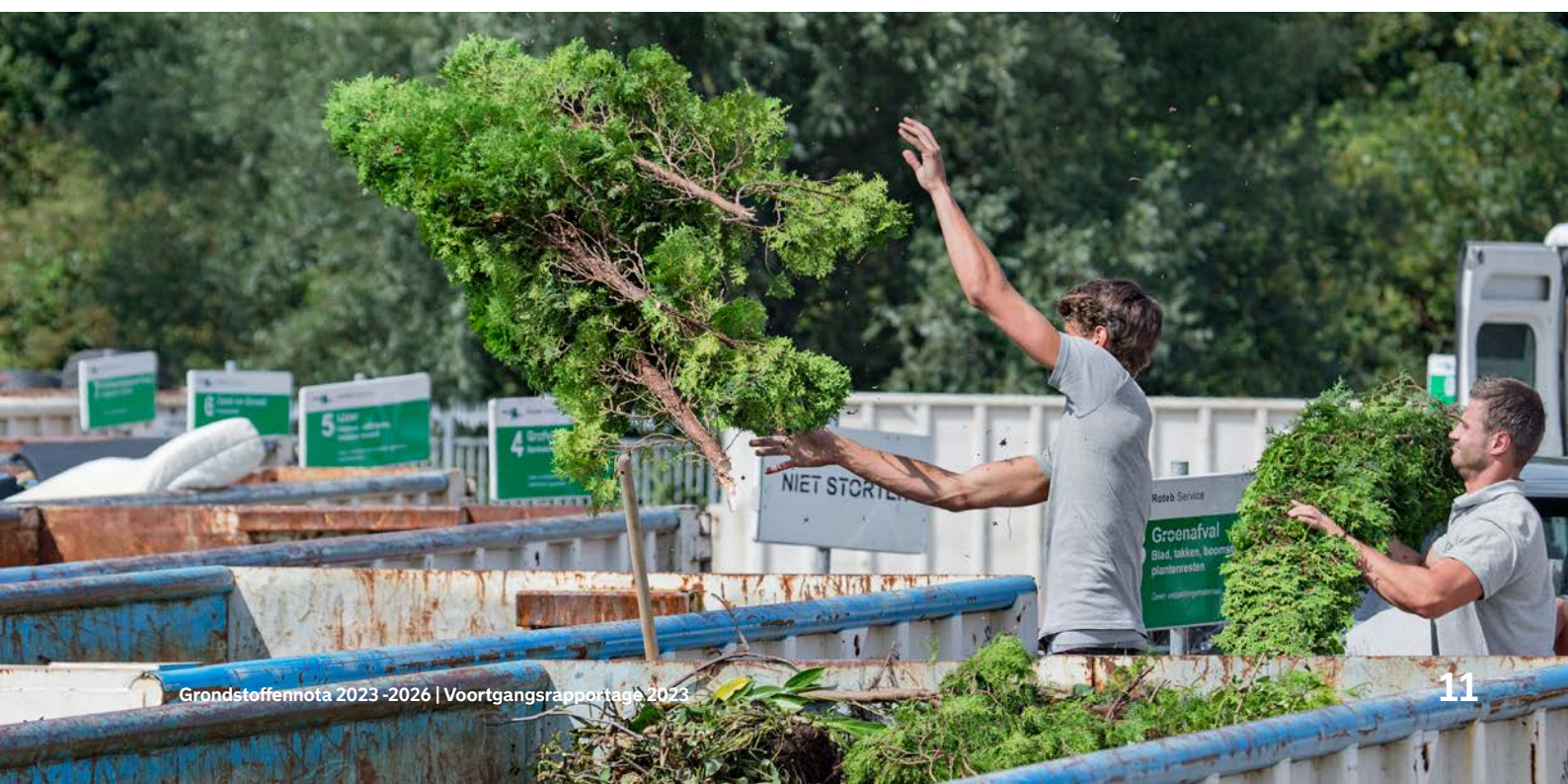
² Het gaat hier om non-ferro metalen die na verbranding van restmaterialen uit de bodemassen worden gehaald.

Milieuparken

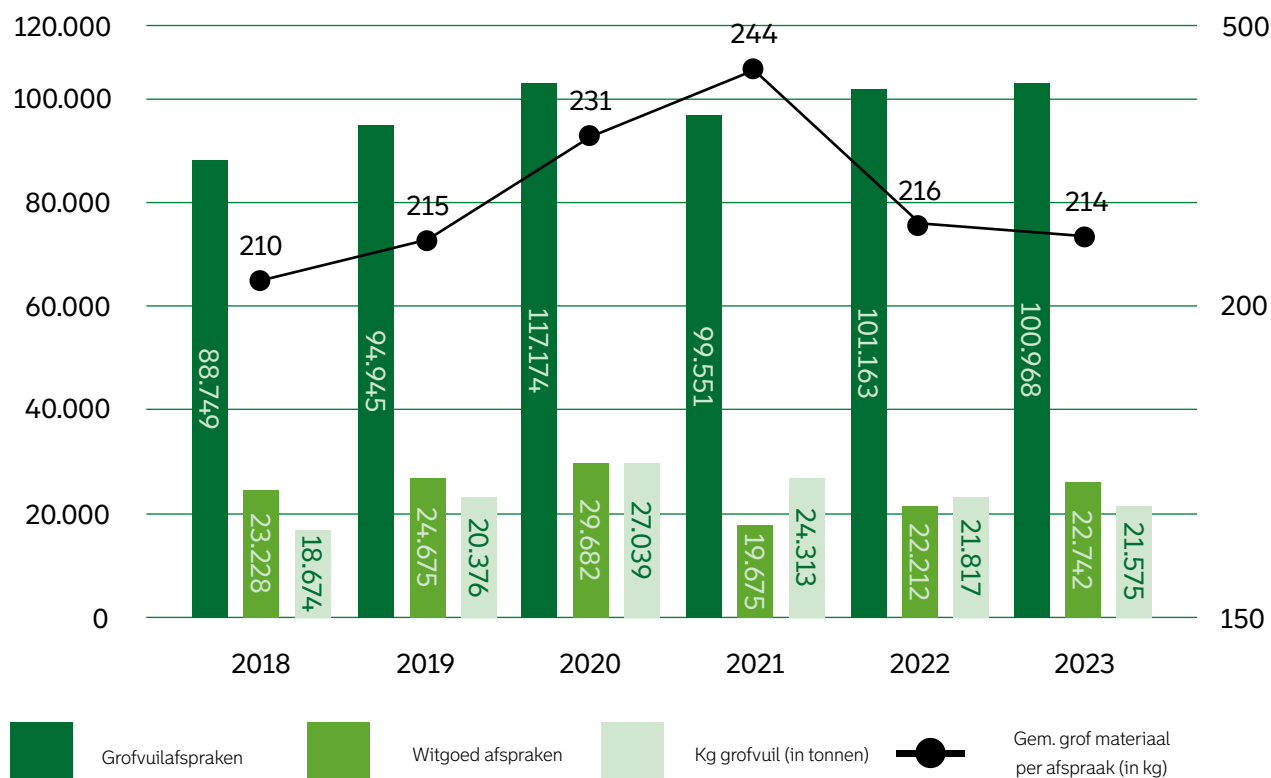

Figuur 2. Bezoek en aanbod grondstoffen op milieuparken (excl. Rozenburg)

We zien het aantal bezoekers aan de milieuparken dalen. In 2023 was het aantal bezoekers iets lager dan in 2022. Per bezoeker is er 77 kg aan grove grondstoffen en restafval ingeleverd, dat is 5% minder dan in 2022. In 2024 neemt de gemeente Rotterdam het milieupark in Rozenburg over van Irado, dat tot en met 2023 het afval in Rozenburg inzamelde.

Grofvuilafspraken en naastplaatsingen

Figuur 3. Grofvuilafspraken en kg grofvuil 2018-2023

Jaarlijks haalt de gemeente meer dan 100.000 keer grofvuil en meer dan 22.000 keer witgoed op afspraak op bij Rotterdammers. Ook grof tuinafval wordt op afspraak opgehaald. Per afspraak is gemiddeld 214 kg grof afval opgehaald.

Terugblik maatregelen en projecten

De grondstoffennota bevat vijf pijlers met maatregelen en projecten die een bijdrage leveren aan de doelstelling minder restafval per inwoner per jaar.

4.1 Pijler 1 Fijne grondstoffen

Uitbreiding wijkcontainers en sorteerstraten

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Restafval	4.955	5.107	5.019	5.024	5.044	5.085
Oud papier en karton	685	704	729	775	825	885
Glas	647	660	676	710	720	725
Textielcontainers	241	239	237	234	237	237
Gfe-containers	0	0	0	291	349	375
Totaal aantal wijkcontainers	6.736	6.620	6.654	7.034	7.175	7.307

Tabel 7. Aantal wijkcontainers (peildatum 1-1-2024)

In 2023 zijn 132 extra wijkcontainers geplaatst bij nieuwbouwprojecten, voor de uitbreiding van gfe scheiden bij hoogbouw en om het scheiden van glas en oud papier en karton makkelijker te maken. Om capaciteit uit te breiden en de kans op naastplaatsingen te verkleinen, zijn in 2023 121 half verdiepte wijkcontainers (inhoud 2,8m³) vervangen door ondergrondse wijkcontainers, met een inhoud van 5 m³. Extra wijkcontainers voor glas, papier of gfe worden zoveel mogelijk gecombineerd met bestaande restafvalcontainers om afval scheiden zo gemakkelijk mogelijk te maken. In 2023 nam het aantal sorteerstraten van een restafvalcontainer en minimaal één gescheiden grondstofstroom (glas, papier, textiel en/of gfe) toe van 837 naar 866 sorteerstraten.

Herontwerp containers

De ondergrondse restafval- en papiercontainers worden herontworpen voor meer gebruiksgemak en minder kans op klem zitten van afval, waarmee naastplaatsingen worden voorkomen. In 2023 zijn de eerste ontwerpen getest. Er wordt nog een voetpedaal toegevoegd aan het ontwerp, om het gebruiksgemak te verhogen. De test met een stalen prototype start in Q3 van 2024. Na evaluatie van deze testen en eventuele aanpassingen wordt in 2025 de nieuwe container geproduceerd.

Programma gfe+t

Gfe uitrol gestapelde bouw

2023 stond in het teken van doorontwikkeling. Nadat gebreken bij de gfe-containers, die in 2021 en 2022 geplaatst zijn, waren geconstateerd, is gemeente Rotterdam samen met de leverancier en het ontwerpbureau van de container een samenwerking aangegaan. Samen hebben we ervoor gezorgd dat alle mankementen zijn opgelost en een nieuwe versie van de container geproduceerd kan worden. Halverwege 2023 is de productie herstart

en eind 2023 konden gfe-wijkcontainers weer geplaatst worden. In de wijk De Esch zijn 37 containers geplaatst voor 2.749 huishoudens. Begin 2024 is de rest van Kralingen aan de beurt. Hierna volgt IJsselmonde. In totaal zijn er dan medio 2024 weer 440 gfe-containers geplaatst. In de tweede helft van 2024 starten we in de wijk Oude Westen en het gebied Delfshaven. In de periode Q3-2024 t/m Q2-2025 komen er nog eens 550 gfe-containers bij. Door de vernieuwde container zijn er verschillende onderdelen aangepast, waardoor alle deksels van de gfe-containers uit fase 1 (360 stuks) vervangen moeten worden. Dit gebeurt

parallel aan de uitrol van nieuwe gfe-containers en is naar verwachting medio 2024 klaar. Bewoners merken niks van deze 'dekselwissel', gfe inzameling zal te allen tijde doorgaan.

Laatste laagbouw gfe+t huiscontainers

Ongeveer 5.600 huishoudens in de laagbouw beschikken nog niet over een huiscontainer voor gfe+t. Bij deze laatste laagbouw wordt gfe+t in 2024 uitgerold en de basis op orde gebracht. Hier valt ook Rozenburg onder (4.000 adressen), waar Stadsbeheer vanaf het tweede kwartaal van 2024 de afvalinzameling overneemt van Irado.

Meer focus op gedrag

In 2023 is verder gewerkt aan aanscherping van het programma gfe+t. De focus is verschoven van zoveel mogelijk containers uitzetten, naar het gedrag van bewoners als het gaat om het scheiden van groente-, fruit- en etensresten + tuinafval (gfe+t). Voor gedragsverandering zijn drie aspecten belangrijk: gelegenheid, capaciteit en motivatie.

Dit is vertaald naar drie hoofddoelen in het programma, waarbij we inzetten op kunnen, weten en willen:

- Bewoners kunnen elk moment van de dag gfe+t kwijt
- Bewoners weten wat gfe+t is en waarom het belangrijk is
- Bewoners willen gfe+t zo goed mogelijk scheiden

Naast het uitzetten van gfe+t huiscontainers en gfe-wijkcontainers, richten we ons ook op doelen die te maken hebben met deze gedragsverandering.

Zo gaan we in 2024 in Vreewijk een pilot uitvoeren bij laagbouw, waarbij we de kwaliteit van het ingezamelde gfe+t willen verbeteren én aandacht willen geven aan etensresten bij gfe+t. Daarnaast brengen we compost – het product dat van gfe+t gemaakt wordt – zoveel mogelijk weer terug in de wijk. Hiermee kunnen we bewoners motiveren om gfe+t beter of juist te gaan scheiden.

Voedselrestenvermaler

Op 12 december 2019 is de motie 'Kansen GFE-afval in hoogbouw benutten' (19bb25338) door de gemeenteraad aangenomen. De motie verzoekt het college om voor het einde van de vorige collegeperiode een pilot te starten met een afvalgrinder voor GFE-afval in een bestaande woontoren, de lessen uit deze pilot over zowel de aanleg als het gebruik van het inzamelingsysteem van GFE-afval te evalueren en deze evaluatie te delen met de raad.

Het aanbrengen van een vermalersysteem in een bestaande woontoren is een complexe ingreep. Een eerste onderzoek leverde kennis op over onder meer gebruikerservaring, watergebruik, verwerkingsmogelijkheden, de verschillen tussen vacuüm- en vrij vervalinzameling en kosten. Om een pilotlocatie te vinden om deze motie uit te voeren, ontbrak nog kennis over de technische randvoorwaarden en richtlijnen die bij het invoeren van een vermaler in bestaande bouw bepalend zijn. Vervolgonderzoek leert dat een voedselvermaler voor bestaande bouw niet haalbaar is, gezien de technische complexiteit en de hoge kosten ten opzichte van inzameling van gfe met de wijkcontainers. Het rapport heeft wel waardevolle kennis opgeleverd die ook voor nieuwbouw ontwikkelingen toepasbaar is. In het programma van eisen voor de projectontwikkeling woontorens hoger dan 75 meter is nu de toepassing van een voedselvermaler voor gfe als vereiste opgenomen. Voorbeelden zijn The Rise, Hart van 010 en het Rijnhavengebied.

Onderzoek nieuwe (circulaire) verwerkingsvormen gfe+t

Ingezamelde groente-, fruit-, etensresten en tuinafval worden door twee partijen verwerkt tot compost. Deze compost wordt terug geleverd aan de Circulaire materialenbank aan de Teugeweg en gebruikt om bijvoorbeeld bomengrond te verbeteren. In 2023 is voor het eerst ook geëxperimenteerd om de compost terug

te leveren aan een aantal grote groeninitiatieven in de stad en daar gaan we in 2024 mee door.

De technieken rondom de verwerking van gfe+t staan niet stil. In het verleden hebben we onderzoek gedaan naar andere verwerkingsmogelijkheden dan het maken van compost. Die mogelijkheden bleken destijds nog beperkt, maar het zijn technieken die we blijven volgen. Ook onderzoeken we of het in de toekomst de moeite waard is om tuinafval gescheiden in te zamelen van gfe. De samenstelling van gfe biedt meer kansen voor bijvoorbeeld vergisting en nacompostering.

4.2 Pijler 2 Grof materiaal

Uitbreiding openingstijden milieuparken

Op 1 september 2022 is een pilot van één jaar gestart, waarbij het milieupark Delfshaven op zondag is geopend van 9.00 tot 13.00 uur. Op basis van de bezoekersaantallen kunnen we concluderen dat de opening op zondag een succes is. In de aanloop naar het nieuwe milieupark met Upcycle Mall wordt de pilot met de huidige openingstijden en personele inzet voortgezet.

Bakfietsen en aanhangwagens

Om de bereikbaarheid van de milieuparken te vergroten, kunnen Rotterdammers sinds mei 2022 aanhangwagens en bakfietsen lenen om grof materiaal en herbruikbare goederen naar een milieupark te brengen. De proef is succesvol gebleken en heeft een structureel karakter gekregen. Op alle milieuparken is nu een aanhangwagen te leen. In 2024 komen nog meer aanhangwagens beschikbaar bij het wijkreinigingsteam in Hoogvliet en het milieupark in Rozenburg, wanneer Stadsbeheer de afvalinzameling overneemt van Irado. Elektrische bakfietsen staan ter beschikking voor de Rotterdammers bij vijf gemeentelijke locaties in Delfshaven, IJsselmonde, Noord, Charlois en Kralingen-Crooswijk. In 2024 kijken we naar meer uitbreidingsmogelijkheden en promotie voor het leenvervoer.

Nieuw milieupark met Upcycle Mall

Aan de Bovendijk aan de noordrand van Rotterdam bouwen we een nieuw milieupark met Upcycle Mall. De Upcycle Mall is onderdeel van de transitie naar een circulaire economie in Rotterdam: zowel de bouw van het project is circulair, als de doelen

en de toekomstige functie(s). Omdat de Upcycle Mall gelegen is op het terrein waar het nieuwe milieupark komt, betekent het tevens een upgrade van een regulier milieupark naar een meer toekomstbestendig milieupark en een verbeterde dienstverlening aan de Rotterdammers. Zo worden de circulaire ambities ook gekoppeld aan de inzameling van grof huishoudelijk afval (en dus bewustwording van de Rotterdammer) en het hoogwaardiger verwerken van stromen (hergebruik, repair, upcycling).

De circulaire bouw van de Upcycle Mall is in volle gang. Volgens de huidige planning wordt het milieu-park en de Upcycle Mall begin 2025 in gebruik genomen. Ook de voorbereidingen op de exploitatie zijn in volle gang: er is gestart met het opzetten van de procedure voor het verhuren van de verschillende ruimtes aan circulaire ondernemers. Daarnaast zijn we gestart met de voorbereidingen voor de circulaire inrichting van het gebouw en hebben we een naamwedstrijd uitgeschreven waar enthousiast door Rotterdammers aan gehoor is gegeven.

Daar zijn 3 winnende namen uitgekozen door een vakjury: Opknابلab, ReRo en De HER. Tot 31 december 2023 konden Rotterdammers stemmen op hun favoriete naam en met een flink verschil in stemmen is De HER de nieuwe naam voor de Upcycle Mall geworden.

Pop-up milieuparken

In 2023 zijn 120 pop-up milieuparken in de wijken georganiseerd. De organisatie van de pop-up milieuparken vindt plaats in samenwerking met wijkregisseurs, -conciërges, -managers en -netwerkers, woningcorporaties en de circulaire wijkaanpak. We werken samen met Rotterdam Inclusief. De pop-up milieuparken zijn laagdrempelig en hebben diverse inzamelbakken waar bewoners grondstoffen

en herbruikbare spullen kunnen inleveren. In totaal hebben 2.874 Rotterdammers de pop-up milieuparken bezocht. Zij brachten grofvuil, elektrische apparaten, textiel, bruikbare spullen voor kringloopwinkels, oud papier en karton, glas, kunststof en piepschuim.

Sinds maart 2023 zijn de pop-up milieuparken uitgebreid met een klein chemisch afval (kca) bus. Kca is een verzamelnaam voor allerlei soorten gevaarlijk afval, van spaarlampen en batterijen tot gootsteenontstopper en verf. Gediplomeerde medewerkers mogen kca volgens de richtlijnen in ontvangst nemen en afvoeren. Medio 2024 beslissen we of we hier structureel mee doorgaan.

Gescheiden inzameling grof materiaal

De teams van de Niet Rnaast aanpak ruimen veel naastgeplaatst afval bij de wijkcontainers op. Waar voorheen al het afval bij elkaar werd gegooid in één container voor grof afval, wordt het sinds juli 2023 op de zuidoever gescheiden aangeleverd bij de milieuparken. In het eerste halfjaar van 2024 breiden we deze werkwijze uit naar de noordoever.

In het grofvuil dat we met een afspraak gratis aan huis ophalen bij de Rotterdammers, zitten vaak nog waardevolle spullen die nog goed herbruikbaar zijn. In 2024 starten we een pilot, waarbij herbruikbare spullen uit het aangeboden afval wordt gehaald en apart wordt afgevoerd.

Matrasseninzameling

Met tienduizenden (naar schatting bijna 50.000) afgedankte matrassen per jaar, hebben matrassen een flinke invloed op de Rotterdamse afvalberg. Rotterdammers brengen afgedankte matrassen naar het milieupark, maken een grofvuilafpraak of 'dumpen' de oude matras op straat. Daardoor belanden in ieder geval de matrassen van grofvuilafspraken en gedumpte matrassen vaak bij het restafval. Deze matrassen zijn niet meer te recycleren omdat ze niet meer schoon en droog zijn. Dat is zonde, omdat oude matrassen die schoon en droog zijn, heel goed te recycleren zijn.

Daarom is in augustus 2023 op de noordoever een pilot gestart om matrassen apart in te zamelen. Rotterdammers maken een afspraak om de afgedankte matras in een specifiek tijdsvenster op te laten halen. Bij de mensen thuis, zodat de matras schoon en heel meegenomen wordt. Dat kan gerust een succes genoemd worden, omdat er in een half jaar al 2.000 afspraken zijn gemaakt om één of meerdere matrassen thuis op te halen. In 2024 breiden we deze dienstverlening uit naar de zuidoever.

4.3 Pijler 3 Afvalpreventie

Opt-in regeling

Met de opt-inregeling ontvangen Rotterdammers niet langer ongeadresseerd reclamedrukwerk, tenzij zij hier expliciet 'ja' tegen zeggen met een sticker op hun brievenbus. Sinds de invoering van opt-in in november 2020 is ruim 5 miljoen kilo papier op jaarbasis bespaard. Ook in 2023 was de besparing ca. 5,5 miljoen kilo.

Voedselverspilling voorkomen

In 2023 heeft Rotterdam Circulair in samenwerking met andere afdelingen van de gemeente met diverse projecten bijgedragen aan het voorkomen van voedselverspilling. De projecten zijn gericht op bewoners, (horeca)ondernemers en samenwerkingen tussen bedrijfsleven en sociale initiatieven. Ook proberen we zelf als gemeente meer en meer het goede voorbeeld te geven. Het community project BROODerhood gaat (brood)verspilling en brood op straat tegen en brengt mensen samen met het bakken van brood vanuit allerlei culturele tradities. Begonnen en nog steeds actief in Bospolder-Tussendijken, zijn er in 2023 steeds meer linken gelegd naar andere wijken en andere gemeenschappen.

Shareaty groeit als distributieplatform van overgebleven voedsel naar sociale initiatieven in de stad. In 2023 is de basis gelegd voor een bijzondere samenwerking met betrokken ondernemers via team NXT, The Greenery en Dutch Fresh Port. Samen met Shareaty zorgen zij ervoor dat overgebleven, maar nog prima, groente en fruit terecht komt bij scholen, beginnend bij scholen van Vakmanstad op Zuid.

In oktober ging de 2e Verspillingsvrije Challenge van het Nieuwe Nassens van start met deelnemers als de Euromast, de Kuip, Marriott hotel, SS Rotterdam en Spido. Met slimme monitoring van alle overgebleven porties, snijafval en producten die over de datum zijn, krijgen de deelnemers inzicht en advies. Bij de challenge die eind 2022 startte, is in 6 maanden 2.804 kilo voedselverspilling voorkomen; dat betekent 6.229 maaltijden gered van de prullenbak, 36.292 kilo CO2 besparing omdat dit voedsel niet bereid hoefde te worden en een besparing op inkoop van €19.510 euro. De 10 chefkoks van de nieuwe deelnemers zijn ambassadeurs en inspireren hun eigen vakgenoten.

Ook binnen de gemeentelijke bedrijfsrestaurants is er aandacht voor het zo min mogelijk verspillen van voedsel. De app Too Good To Go werkt nog steeds,

bij lunch catering worden nu standaard foody bags geleverd en er is in 2023 een onderzoek gedaan naar nudging bij het bestellen van lunches met als doel minder voedselverspilling.

Stimuleren hergebruik, reparatie, ruilen en delen

Het voorkomen van afval is het beste, daarom zetten we daar steeds meer op in. Naast het stimuleren van Rotterdammers om hun afval meer en beter te scheiden, motiveren we hen ook om spullen zo lang mogelijk te behouden en te laten repareren, te delen, ruilen of weg te geven.

Hiervoor ontwikkelen we meer wijkgerichte acties. We kijken naar kansen voor het repareren van apparaten en hergebruik van producten in samenwerking met andere programma's en initiatieven in de wijken. In 2023 zijn we de samenwerking aangegaan met bewonersinitiatief De Werf op het Noordereiland. Lokaal wordt hier het bewustzijn van circulair gestimuleerd door onder andere ruildagen in combinatie met een pop-up milieupark. Ook zijn er plannen voor een repair café.

In 2023 zijn we ook een verkenning gestart met kringloopwinkel Het Goed en Marktplaats. Het doel daarvan is om spullen die als grofvuil op straat worden gezet, in te zamelen en aan te bieden via kringloopwinkels en tweedehands platforms zodat de waarde van de spullen behouden blijft.

Als uitkomst van de Hout Hackathon van BlueCity is het project hergebruik milieupark hout gestart op de milieuparken. Het doel is Rotterdammers te vragen goed hout te doneren en dat hout voor hergebruik beschikbaar te maken. Een voorbeeld daarvan zijn massief houten tafelbladen. In 2023 zijn hiervoor geschikte afnemers gevonden waarmee een samenwerking wordt opgezet. In 2024 gaan de pilots van start om deze houtstromen structureel te scheiden. Daarnaast worden de geleerde lessen in dit project vastgelegd in een methode om in de toekomst ook andere stromen herbruikbaar materiaal direct vanaf het milieupark te leveren aan circulaire afnemers.

4.4 Pijler 4 Bedrijfsafval

Informeren en controleren ondernemers

In 2023 hebben we Rotterdamse ondernemers geïnformeerd over afval scheiden en de regels voor het aanbieden van afval. Bij het ondernemers-ontbijt van Ondernemen010 en tijdens bezoeken aan ondernemers die bedrijfsreinigingsrecht betalen, hebben we hierover vragen van ondernemers beantwoord. De afdeling Belastingen van gemeente Rotterdam controleert ondernemers op hun inzamelcontract. In 2023 zijn 4.900 ondernemers gecontroleerd in de kantoren-, winkel- en dienstensector.

De controleurs bedrijfsafval van Toezicht & Handhaving bezoeken deze ondernemers, wanneer het vermoeden bestaat dat hun contract met een private inzamelaar onvoldoende aansluit bij hun bedrijfsvoering. Milieu-controleurs controleren op het aanbieden van bedrijfsafval en het oneigenlijke gebruik van gemeentelijke containers. In 2023 zijn in diverse winkelstraten handhavingsacties georganiseerd.

Afvalvrije scholen

Ruim 20 basisscholen en kinderopvanglocaties scheiden grondstoffen in de klas of op de BSO. We adviseren en ondersteunen hen met afvalbakken voor in de klas (restafval, gfe en papier), minicontainers voor gfe die tijdens de gemeentelijke inzamelroutes worden geleegd en compostbakken voor de schooltuin. Daarnaast behandelen we tijdens lessen thema's die ingaan op grondstoffen scheiden en zwerfafval verminderen. In 2024 zetten we de stap naar formalisering met een maatwerkcontract om de inzameling van gfe te continueren.

Hackathon bedrijfsafval scheiden

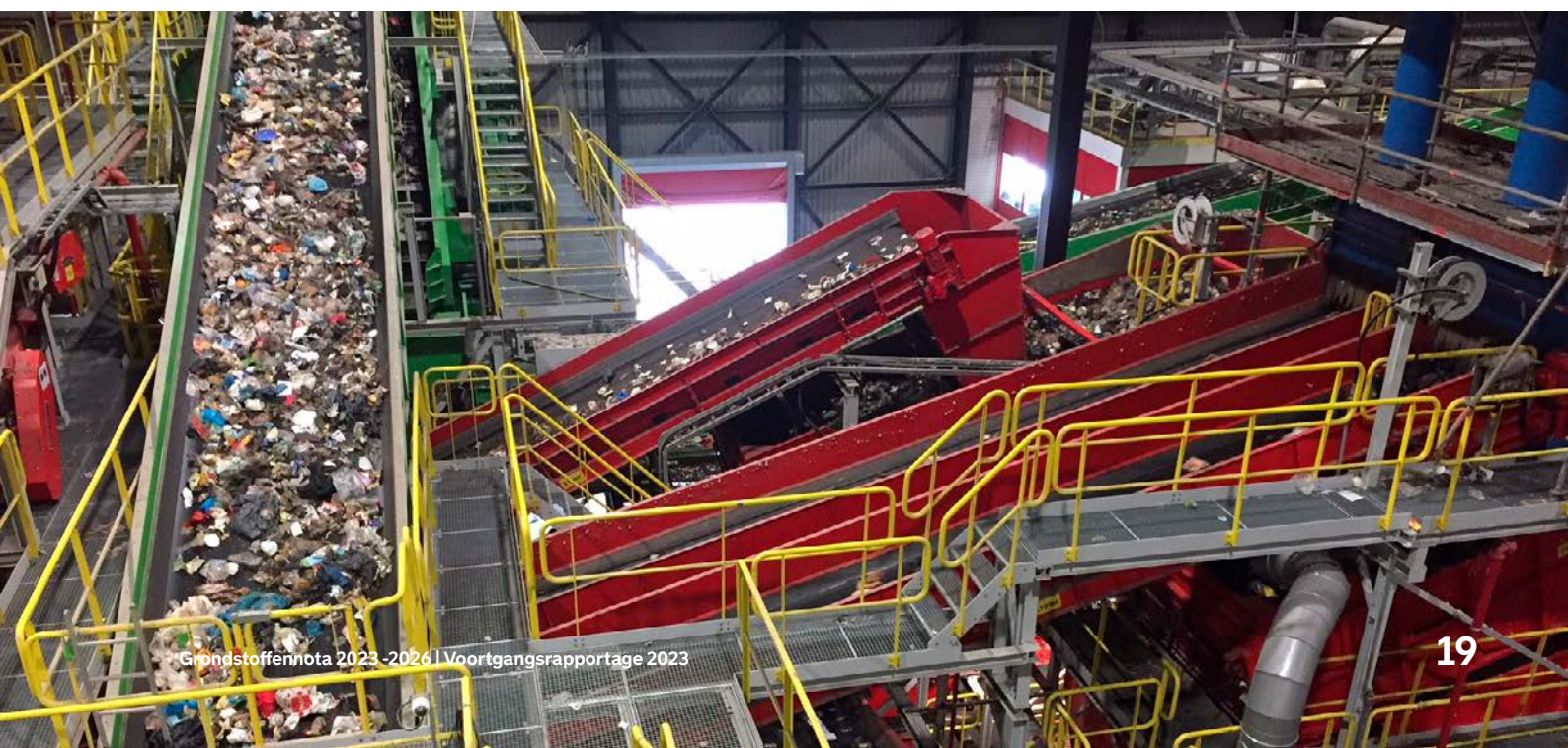
Samen met Bluecity zijn we in oktober 2023 een hackathon gestart over groente-, fruit- en etensresten uit bedrijfsafval. Horecaondernemers, grote en kleine afvalinzamelaars en adviseurs uit de circulaire afvalbranche werken een korte periode samen om ideeën te ontwikkelen. Het motto daarbij is: samenwerken is het nieuwe concurreren. We zijn op zoek naar manieren om groente-, fruit- en etensresten in bedrijven goed of beter te kunnen scheiden, deze efficiënt, slim en duurzaam in te zamelen en uiteindelijk te verwerken tot waardevolle grondstoffen die het liefst weer in Rotterdam gebruikt worden. In maart 2024 worden de uitkomsten gepresenteerd.

Minder vervoersbewegingen

Met PreZero en Renewi werkt de gemeente samen bij de inzameling van restafval van bedrijven. Onder de naam Green Collective wordt in een deel van het centrum met één wagen het restafval van de klanten met rolcontainers ingezameld. In 2024 wordt het werkgebied verder uitgebreid.

Meer elektrische inzamelwagens

Als gemeentelijke afvalinzamelaar dragen we bij aan duurzamere vervoersbewegingen met de inzet van elektrische inzamelwagens. In 2023 hebben we de zesde elektrische inzamelwagen in gebruik genomen. De komende jaren gaan we flink opschalen, maar de levertijden zijn lang.

4.5 Pijler 5 Communicatie, gedragsbeïnvloeding, educatie, participatie en wijkgericht werken

Communicatie, gedragsbeïnvloeding, educatie, participatie en wijkgericht werken zijn ondersteunend en versterken de diverse maatregelen en projecten van de grondstoffennota. Doel is de beïnvloeding van het gedrag en de motivatie van Rotterdammers om grondstoffen meer en beter te scheiden. Het wijkgericht werken zit verweven in diverse projecten zoals de uitrol van gfe in gestapelde bouw, de pop-up milieuparken en het stimuleren van hergebruik, reparatie, ruilen en delen.

Communicatie

Strategie

Communicatie draagt bij aan het realiseren van de opgaven van de Grondstoffennota. Centrale vraag hierbij is: Hoe kan communicatie bewoners stimuleren hun afval (beter) te scheiden?

We onderscheiden drie groepen afvalscheiders:

- Hoog gemotiveerd (10%) -> circulair, duurzaam, zorg voor de stad, eigen leefomgeving belangrijk. Scheiden afval vanuit hun eigen intrinsieke motivatie. Kunnen rolmodellen zijn voor andere bewoners.
- Middengroep (70%) -> scheiden vaak wel iets (glas en papier), maar vinden andere stromen lastiger. Zijn soms te overtuigen vanuit duurzame redenen, maar hebben vooral gemak nodig om te gaan scheiden.
- Niet scheiders (20%) -> zijn alleen in beweging te krijgen door een financiële prikkel, zowel positief als negatief.

In onze communicatiestrategie focussen we ons op de welwillende middengroep. Uit onderzoek blijkt dat bewoners het volgende belangrijk vinden bij het scheiden van afval:

- Het scheiden van afval moet zo makkelijk mogelijk zijn. Containers mogen niet te ver weg staan, praktische tips en hulpmiddelen kunnen helpen bij het scheiden van afval.
- Motivatie is hoger als ze het doen voor de eigen leefomgeving of een lokaal doel.
- Wat wordt met het afval gedaan? Vertrouwen dat het afval niet op de grote hoop terecht komt.

De kern van de communicatie is gebaseerd op de bovenstaande drie punten en geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Waar draagt het scheiden van afval aan bij?
2. Wat gebeurt er met het afval?
3. Hoe werkt het scheiden van afval in Rotterdam?
Met veel tips!
4. Wat mag wel en wat mag niet in de container?

Zo bouwen we continu aan het juiste verhaal vanuit het perspectief van de Rotterdammer en de stad.

Dat draagt bij aan bewuster gedrag en daarmee aan betere afvalscheiding en minder restafval per inwoner per jaar.

Campagnes

Voor onze campagnes benutten we de jaargetijden.

In het voorjaar ruimen veel mensen hun kledingkast op.

In april en mei 2023 hebben we daarom

een bewustwordingscampagne ingezet, gericht op wat Rotterdammers kunnen doen met oude kleding.

Rond de feestdagen neemt het aantal (cadeau) verpakkingen door online bestellingen toe. Eind 2023 lieten we Rotterdammer met een campagne zien wat ze zelf kunnen doen om ervoor te zorgen dat lege dozen wél in de papiercontainer passen door te scheuren, snijden of erop te springen. Ook werd benadrukt dat oud papier en karton waardevol zijn, omdat er weer nieuw papier en karton van wordt gemaakt.

Op basis van de communicatiestrategie hebben we eind 2023 een campagne voorbereid die is gericht op het scheiden van glas. Begin 2024 is deze campagne van start gegaan en in de loop van het jaar voeren we deze door voor de grondstoffen textiel en oud papier en karton.

Ondersteuning projecten

Communicatie draagt bij aan het slagen van de diverse projecten. Zoals het informeren van bewoners over de 120 pop-up milieuparken die in hun wijken zijn georganiseerd. Tijdens de pop-up milieuparken zijn we zichtbaar in de wijk, zodat bewoners vragen kunnen stellen over het scheiden van afval. Bij een grote actie in de wijk zetten we publieksvoorlichters in. In 2023 hebben we ook de leenbakfietsen en aanhangwagens gepromoot en de pilot met matrasseninzameling aan huis ondersteund.

Gfe+t scheiden is een van de belangrijke maatregelen van de grondstoffennota. Van groente-, fruit- en etensresten en tuinafval, maakt de verwerker compost. Vijf Rotterdamse stadstuinen kregen in 2023 een vrachtwagen vol met compost. Ook deelden we in maart compost uit aan Rotterdammers bij de milieuparken en een aantal pop-up milieuparken. Zo laten we zien dat compost weer terugkomt in Rotterdam en dat we hiermee de leefomgeving van Rotterdammers verbeteren. Bij het plaatsen van nieuwe

gfe-containers in De Esch eind 2023 zijn de bewoners geïnformeerd over waarom gfe+t scheiden belangrijk is. Zij kregen een pakket met informatie en handige tips en een overzicht van wat wel en niet in de gfe-container mag. Onze voorlichters hebben bakjes uitgedeeld en uitleg gegeven over het scheiden van gfe+t.

Educatie en gedragsbeïnvloeding

Met het educatieprogramma van Schone en Circulaire Stad hebben we in 2023 in totaal 9.295 Rotterdammers bereikt met 189 activiteiten. Dit zijn gastlessen, workshops, events, voorstellingen, opruimacties, presentaties en excursies.

Ons lesaanbod voor scholen bestaat uit 14 activiteiten die zich richten op circulariteit, afval scheiden en het voorkomen van zwerfafval. In 2023 zijn gastdocenten ingezet op scholen. Dit gebeurde voor 74 klassen in het primair onderwijs, 18 keer op het voortgezet onderwijs en 17 keer voor klassen van het speciaal onderwijs. Ons thema is tijdens de Eurekaweek aan bod gekomen op de universiteit en op het HBO (InHolland) is een voorstelling over zwerfafval gespeeld. In 2023 is een onderzoek gestart naar het bereiken van mbo studenten. In 2024 wordt dit in de praktijk gebracht.

In de wijken hebben we 23 activiteiten georganiseerd in samenwerking met verschillende partijen, zoals de bibliotheek en het Sportbedrijf en zijn we bij de wijk voor wijk acties aangehaakt met bijvoorbeeld een theaterstuk. Ook zijn we gestart met voorlichting in buurthuizen.

Textiel race en E-waste race

Tien Rotterdamse basisscholen gingen van 27 maart tot 20 april 2023 de strijd met elkaar aan door zoveel mogelijk oud textiel in te zamelen. Tijdens de race leren kinderen op een leerzame en interactieve manier over onderwerpen als consuminderen, de impact van het maken van textiel op mens en milieu, reparatie, hergebruik en recyclen.

Van 23 mei tot 15 juni 2023 zamelden kinderen van 10 basisscholen elektrische apparaten van bewoners in. De kinderen voerden tegelijkertijd campagne in hun buurt om buurtbewoners te betrekken bij deze e-waste race. Op dit moment wordt in Nederland de helft van het elektronisch afval (e-waste) niet gerecycled, vaak omdat het bij mensen thuis blijft liggen of bij het restafval wordt gegooid. Dit laatste kan brand in de containers of in de vuilniswagens veroorzaken.

Participatie

In 2023 steeg het aantal containeradoptanten naar 1.470. Zij houden wijkcontainers schoon en leveren zo een bijdrage aan een schone straat. We houden de containeradoptanten regelmatig op de hoogte met een nieuwsbrief. In oktober is een bedankdag georganiseerd, waarbij alle adoptanten zijn uitgenodigd voor een dag in Diergaarde Blijdorp. Tijdens die dag zijn ze persoonlijk bedankt voor hun inzet.

Financiële verslaglegging

De Grondstoffennota 2023-2026 is in februari 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Met het budget van 2023 zijn diverse activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan meer bronscheiding van grondstoffen, vermindering van restafval, afvalpreventie en een betere dienstverlening aan Rotterdammers.

Voor het programma gfe+t is €300.000 aan lasten geboekt. Dit is onder meer besteed aan de doorontwikkeling van de gfe-cocon voor de Rotterdamse hoogbouw, de introductie van gfe scheiden in De Esch en standmateriaal voor publieksvoorlichting. Een deel van het budget voor gfe scheiden bij hoogbouw is niet benut vanwege de ontstane vertraging van de uitrol in nieuwe wijken door gebreken aan de wijkcontainers.

Voor de grove materialen is €250.000 besteed aan de doorontwikkeling van de pop-up milieuparken en de 'klein-chemisch-afval-bus' die bij de pop-up milieuparken aansluit.

Ook de uitbreiding van de leenbakfietsen en -aanhangers, die het makkelijk maken om spullen naar het milieupark te vervoeren, horen hierbij.

Aan het educatieprogramma Schone en Circulaire Stad is vanuit de grondstoffennota €62.000 euro bijgedragen. Voor de ontwikkeling van de communicatiestrategie voor de Grondstoffennota 2023-2026 en campagnes over het scheiden van papier en glas is €100.000 besteed. Aan projecten rond afvalpreventie, de hackathon bedrijfsafval scheiden en participatieprojecten is €93.000 bijgedragen. De inzet van interne projectleiders heeft €650.000 gekost.

De aanschaf en plaatsing van diverse inzamelmiddelen komen ten laste van het reguliere investeringskrediet Inzamelmiddelen containers. Meer informatie over investeringen is te vinden in de begroting 2023 van de gemeente Rotterdam, taakveld afval en grondstoffen.

Colofon

Gemeente Rotterdam Stadsbeheer 2024
Design: Oto9 Values-Driven Creativity

Gemeente
Rotterdam